

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	5
1. VARIATIE OF GEBROKENHEID	13
Briefwisseling	14
Samen in gesprek	31
<i>I. Een uitnodiging aan Elsbeth Gruteke</i>	31
<i>II. Een uitnodiging aan jou</i>	33
2. ACCEPTEREN OF GEDOGEN	35
Briefwisseling	36
Samen in gesprek	54
<i>I. Een uitnodiging aan Laura Dijkhuizen</i>	54
<i>II. Een uitnodiging aan jou</i>	57
3. BELEIDSKEUZES	59
Briefwisseling	60
Samen in gesprek	83
<i>I. Een uitnodiging aan Jan Wolsheimer</i>	83
<i>II. Een uitnodiging aan jou</i>	86
NAWOORD	89
BIJLAGE: BIJ ANNEKE KAMPHUIS ZIJN HAAR ZOON ÉN ZIJN MAN WELKOM (EN DAT WAARDEERT NIET IEDEREEN IN ELSPEET)	91

Dag John,

Hoe is het met je? Een vraag die gemakkelijk gesteld is. Toch hoop ik dat die vraag je hart opent, want ik meen hem oprecht. Met veel bewondering heb ik je boek *De veilige kerk* gelezen. Dapper hoe jij je verhaal vertelt en tegelijk zo integer en volgens mij met passie schrijft over de kerk. Heel eerlijk gezegd was ik af en toe ontroerd, zo raakte mij het beeld dat je schetste van een veilige kerk; ik deel jouw verlangen daarnaar. Bijzonder dat jij de kerk die je persoonlijk bent kwijtgeraakt kunt beschrijven zonder, naar mijn idee, een spoor van veroordeling of verbittering. Dat heb ik vaak anders gezien. Homoseksuele broers en zussen¹ die, afgestoten door de kerk, zelf ook afstand namen en soms daarmee langzaam maar zeker God uit het zicht verloren. Hoe kan het dat het bij jou anders is gegaan?

Misschien moet ik me eerst een beetje introduceren. Ik ben dit jaar, met veel plezier, twintig jaar voorganger in de evangelische hoek van de kerk. Met veel plezier, omdat ik geloof in de kerk. De kerk is de hoop voor deze wereld. De kerk is een stukje hemel op aarde. De kerk is de groep mensen die iets met Jezus heeft en samen onderweg wil zijn achter Hem aan. Daar geniet ik van, daar bouw ik aan met de mogelijkheden die mij daarvoor zijn toevertrouwd. Tegelijk lijd ik ook aan diezelfde kerk. Er gaat zoveel mis. Dat is natuurlijk inherent aan

1 Waar het in dit boek gaat over homo's of homoseksuelen, worden alle lhbt'ers bedoeld.

het feit dat we onvolmaakte mensen zijn en toch ... Op het punt van homoseksualiteit zie ik die kerk worstelen en brokken maken. Ik zie dat ze niet altijd een veilige plek is voor iedereen. Ik zie zoveel broers en zussen in een kramp schieten als het gaat om omgaan met homoseksuele geloofsgenoten.

In mijn jeugd was homoseksualiteit vooral iets wat in de wereld voorkwam, maar niet in de kerk. Er was vooral veel veroordeling en als er al enige ruimte was, ging die niet verder dan dat iemand homoseksueel mocht zijn, maar 'het' niet mocht praktiseren. Dat standpunt ken je waarschijnlijk wel. In mijn theologische opleiding ontdekte ik dat er wel meer over te zeggen valt dan dat en dat meningen van heel orthodoxe theologen op dit punt best divers zijn. Het vraagstuk werd voor mij vlees en bloed in de eerste gemeente die ik mocht dienen. Een jongeman kwam uit de kast en vertelde me in vertrouwen dat hij ook een vriend had. We hebben lange gesprekken gevoerd samen, alle bijbelteksten besproken, samen gehuild en gebeden. In de gemeente, of eigenlijk de kerkenraad, bleek er geen enkele ruimte voor deze relatie te zijn, ze wilden zelfs niet over het vraagstuk nadenken. Ik moest deze jongeman adviseren een andere gemeente te zoeken. Iets wat ik tot de dag van vandaag nog steeds het moeilijkste vind wat ik ooit als voorganger heb moeten doen. Een broer feitelijk de deur wijzen. Zou Jezus dat ooit hebben gedaan? Ik dacht en denk van niet. Hij laat mensen wel gaan, maar altijd uit eigen keuze en niet afgewezen door Hemzelf. Hoe kan zijn kerk dan mensen laten gaan?

De vader van deze jongeman worstelde vreselijk met het feit dat uitgerekend zijn zoon homoseksueel was. Hij was altijd vrij overtuigd geweest van allerlei standpunten en van wat de Bijbel te zeggen had over ethische thema's, inclusief homoseksualiteit. Maar nu ging het om zijn eigen vlees en bloed. Op een avond stapte ik de woonkamer van deze ouders binnen. Tot mijn verbazing hing er aan de muur naast de trouwfoto van hun dochter een foto van hun zoon ... met zijn vriend! Ik schoot vol en

kon alleen maar wijzen. En ook de vader kon niet veel meer uitbrengen dan: 'Ja, Wieger, genade heeft het gewonnen. Het blijft mijn zoon!'

God ziet Christus in zijn zonen en dochters, ook homoseksuele zonen en dochters. Hoe steviger dat fundament onder je eigen voeten ligt, hoe minder behoefte je hebt om te oordelen. Dan is er ruimte om elk mens te ontmoeten in de wetenschap: 'Jouw God is mijn God, zijn Geest is aanwezig in jou en in mij, zelfs als we misschien anders denken.'

Een rooms-katholieke vriend van me zei eens: 'Jullie evangelischen zijn te veel bezig met de zonde. Daar geef je te veel aandacht aan. Dat verandert mensen niet, maar drukt hen neer in schuldgevoel en angst. Richt je op het goede, dat zal mensen veranderen'. Een heftige uitspraak, die volgens mij echter een heel grote kern van waarheid bevat. De moeite die mensen hebben om homoseksuele broers en zussen een plek te bieden, heeft volgens mij veel met angst te maken. Angst om te falen, om God teleur te stellen als we niet het bijbelse standpunt verkondigen, angst om dan gestraft te worden misschien, angst om zegen mis te lopen. Maar als ik de Bijbel lees is er in het evangelie geen plaats voor angst. En als ik naar mijn eigen geloofsontwikkeling kijk, merk ik een steeds groter wordend vertrouwen in God. Vertrouwen dat ruimte biedt om niet alles precies en zeker te weten, om fouten te maken, om met open vizier elkaar te bevragen en onderweg te zijn.

We moeten toch in staat zijn om, zelfs als we anders uitkomen in opvattingen, elkaar van harte vast te houden? Sterker nog, we moeten toch in staat zijn iedereen die iets met Jezus heeft vast te houden, ook homoseksuele broers en zussen die ruimte voor zichzelf zien om te leven in een relatie van liefde en trouw? Zelfs als we zelf misschien die ruimte niet zien?

John, zou jij mij en veel andere evangelische christenen willen helpen? Wil je mij, ons, kritisch bevragen? En mogen wij, mag ik jou dan kri-

tisch bevragen? Gewoon als broers? En zullen we ons hart ook openen voor anderen en hen uitnodigen mee te lezen en ook hun hart met ons te delen? Zo kunnen we samen het gesprek aangaan, in de veiligheid van de liefde van onze gezamenlijke Vader. Ik zou het erg waarderen.

Met liefde,
Wieger

Beste Wieger,

Dank je wel voor je openhartige brief. Ik ben er blij mee. Heel graag ga ik met je in gesprek. Ik proef in jou het verlangen om – door kwetsbaarheid en spannende vragen heen – elkaar in de ogen te kijken en uit te spreken wat er in ons hart leeft.

Voordat we deze briefwisseling begonnen, hebben we elkaar ontmoet in Zwolle. We spraken onder andere over de inhoud van *De veilige kerk*, waarin ik schrijf over de acceptatie van seksuele diversiteit binnen de christelijke geloofsgemeenschap. Het boek heeft heel wat gespreksstof opgeleverd. Maar er blijven nog zoveel vragen over, vragen waarop ik in mijn boek niet of nauwelijks ben ingegaan. Ik kreeg het verlangen om een vervolg te schrijven op *De veilige kerk*, maar dan graag samen met iemand die zelf herder is van een geloofsgemeenschap, een warm hart heeft voor de niet-heteroseksuele medemens én zichzelf moet zien te verhouden tot uitdagende vragen als het gaat om een inclusieve gemeente. Toen ik je vroeg om samen in de pen te klimmen en elkaar te gaan schrijven, twijfelde je geen moment. ‘Daar hoef ik geen seconde over na te denken,’ zei je, ‘dat doe ik heel graag.’ Het was echt mooi om je enthousiaste reactie te zien.

We hebben zeker niet op alle vragen antwoorden. Dat kan ook niet en het hoeft ook niet. We gaan samen vooral op zoek, ontspannen en

in vriendschap. We zullen ongetwijfeld op het scherpst van de snede elkaar bevragen. Er zullen vragen de revue passeren die een heleboel gelovigen de nodige hoofdbreken kosten. Ik ga graag met jou en de evangelische kerk in gesprek. Ik weet niet of ik jullie kan helpen, maar ik ken wel de vragen die spelen als het gaat over homo's en hun rol in de gemeente. Op die vragen zal ik ingaan. Bedankt Wieger, dat je bereid bent de handschoen op te pakken.

De eerste vijf woorden van je brief zijn een schot in de roos. Ik merk dat het me telkens weer emotioneert als iemand oprechte belangstelling heeft voor wie ik ben als mens. Dat heeft denk ik veel te maken met de manier waarop ik na mijn publieke, en helaas geforceerde, *coming-out* een (evangelisch georiënteerde) gemeente heb moeten verlaten. Nadat ik een broeder in vertrouwen had genomen en hem vertelde over mijn homoseksuele geaardheid, over het feit dat ik worstelde met existentiële eenzaamheid en dat ik – verlangend naar een beetje liefde – intiem was geweest met een jongen, werd dit gevoelige verhaal in korte tijd publiek. Het betekende het einde van veel vriendschappen, van mijn werk bij een Nederlandse stichting, van mijn verblijf in een huis waar ik met meerdere broeders samenwoonde en van mijn contacten met de geloofsgemeenschap waartoe ik behoorde. Dit is allemaal in 2011 gebeurd. Ik had in die tijd veel spreekbeurten in allerlei gemeenten en op diverse podia en men vond het doorgaan in deze bediening een 'regelrechte bedreiging voor het koninkrijk van God'.

Nooit heb ik me eenzamer gevoeld dan in die tijd. Ik voelde me meelaats, verstoten, *persona non grata*. Ik werd gewaarschuwd voor het krijgen van verschrikkelijke ziektes, mij werd aangezegd op de kop in de hel te zullen belanden, vrienden wilden niet langer 'gemeenschap hebben met het onreine'. Niemand pakte de telefoon en zei: 'John, even los van wat er allemaal is gebeurd en wat we er allemaal van vinden, hoe gaat het nu met jou?' Daarom is het zo bijzonder dat jij er wel naar vraagt. Dank je wel. Het gaat inmiddels goed met me.

Soms komt het verleden nog wel als een boemerang terug. Dat zijn moeilijke dagen. Maar ook tijdens die dagen weet ik dat er licht aan het einde van de tunnel is. Het komt goed, telkens weer. God heeft mij lief en mijn leven is geborgen in Hem. Dat is een waarheid die ik lang niet altijd kan invoelen, maar die wel bezit heeft genomen van mijn denken.

Het raakt me dat je een jongen (die een vriend had) de deur hebt moeten wijzen. Eigenlijk is dat wat ik ook door heb moeten maken. Ik ken jouw tranen op dit punt, ik weet dat het je intens spijt. Tegelijkertijd denk ik: je ervaringen hebben je wel gemaakt tot wie je nu als evangelische voorganger bent. Je hebt nu een heel warm hart voor het leven en voor een inclusieve kerk, al zijn er nog duizend vragen over hoe je zo'n inclusieve kerk zou kunnen vormen.

Ik snap dat homoseksuele broers en zussen met het verlaten van de kerk ook God uit het oog zijn verloren. Als er ergens een plek is waar het vaderhart van God klopt, zou dat in de kerk moeten zijn. En als dat hart niet langer klopt en een kerk homo's marginaliseert of – nog erger – uitsluit, kun je gemakkelijk denken dat God net zo denkt als de kerk.

Op de een of andere manier heb ik zelf vanaf mijn jonge jaren al het beeld dat God anders is dan een deel van zijn grondpersoneel en dat geloof onderscheiden moet worden van religie. Dat er allerlei nare dingen gebeuren in geloofsgemeenschappen betekent niet dat álle geloofsgemeenschappen naar en het vermijden waard zijn. Er zijn veel gemeenschappen waarin ik levens echt zie opbloeien, waarin gelovigen het voornemen hebben om – soms struikelend – achter Jezus aan te gaan. Dat zijn gemeenschappen waar mensen mogen vallen en opstaan, kwetsbaar mogen zijn en waar zij worden omringd met barmhartigheid. Ik geloof in zo'n kerk, een kerk waar je Jezus bijna recht in de ogen kijkt.

Nogmaals: ik ben blij dat ik je in het hart mag kijken en dat jij in het mijne wilt kijken. Ik hoop dat je me wilt helpen om het vaderhart van God verder te ontdekken. In die ontdekkingsstocht ligt de sleutel tot wat écht van waarde is. Het lijkt me goed om daarbij ook anderen uit te nodigen met ons mee te lezen en hun hart met ons te delen. Dan gaan deuren open, op misschien wel onverwachte manieren. Ik zie erg uit naar wat komen gaat.

In liefde verbonden,

John